

УДК 619:616.95.429.1:636.7

ЦЕВУХ С.Ю., магістрантка

Науковий керівник – СОЛОВЙОВА Л.М., канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКУВАННЯ ЗА СПОНТАННОГО ЕЙМЕРІОЗУ КУРЧАТ

У статті викладено результати експерименту з вивчення терапевтичної ефективності нового антикокцидійного лікувального засобу для профілактики і боротьби з еймеріозами тварин «Толкокцид» за спонтанної еймеріозної інвазії курчат. Встановили, що в дослідній групі курчат після застосування препарату встановлено поступове зниження інтенсивності еймеріозної інвазії з $73,3 \pm 7,85$ до $3 \pm 2,0$ екземплярів ооцист в полі зору мікроскопа.

Ключові слова: еймеріоз, курчата, кокцидіостатик, толкокцид.

Одним з найбільш поширених інвазійних захворювань птиці є еймеріоз. Висока репродуктивна здатність еймерій, стійкість до дії різних факторів навколишнього середовища, тривалий час життєздатності та вірулентності екзогенних стадій розвитку значно ускладнюють боротьбу з цією хворобою. У птиці еймеріоз у гострій формі захворювання завдає птахівництву значних економічних збитків, що складаються із підвищеної загибелі молодняку, зниження продуктивності, погіршення якості кінцевого продукту, збільшення затрат корму на одиницю продукту та витрат на лікування. При виникненні захворювання серед птиці смертність становить до 25–40 %, знижуються середньодобові прирости на 5–10 % та конверсія корму на 7–12 %. На сучасному етапі практично немає птахогосподарств промислового типу, де не був би зареєстрований даний паразит [1, 2].

Зараження на еймеріоз відбувається аліментарним шляхом. У навколишньому середовищі ооцисти стійкі і зберігають свою життєздатність до року, і навіть більше. Еймеріоз виникає в приміщеннях, де підвищена вологість повітря і підстилки, неповноцінна годівля, порушення ветеринарно-санітарних вимог та технології вирощування молодняку, циклічність використання еймеріостатиків. Механічними носіями еймерій можуть бути обслуговуючий персонал, гризуни, дикі птахи, комахи [3–5]. Зважаючи на це, тема обраного напряму досліджень є актуальною.

Метою роботи було визначення терапевтичної ефективності нового антикокцидійного лікувального засобу «Толкокцид» для профілактики і боротьби з еймеріозом, за умов спонтанної еймеріозної інвазії курчат у ППК «Запоріжський» Токмакського району Запорізької області. «Толкокцид» є розробкою національного наукового центру «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини», в основу якого входить діюча речовина толтразурил, диметилсульфаксид та допоміжні речовини.

Дослідження проводили у лабораторних умовах на спонтанно інвазованих еймеріями курчатах-бройлерах 25-добового віку кросу «РОСС–308». За принципом аналогів формували дослідну ($n=10$) і контрольну ($n=10$) групи. Дослідній групі курчат перорально з питною водою застосовували «Толкокцид»

два дні підряд у дозі 1 см³ 2,5 % розчину на 1 л питної води. Контрольний – кокцидіостатик не задавали.

Для визначення ефективності засобу «Толкокцид» протягом дослідів відбирали проби посліду від птиці обох груп. Лабораторне гелмінтокопроовоскопічне дослідження проводили комбінованим методом Дарлінга у модифікації Г.А. Котельникова та В.М. Хрінова з використанням насиченого розчину гранульованої аміачної селітри на наявність ооцист еймерій [2].

Позакінченні дослідів проводили розтин загиблої птиці контрольної групи, яка була в кількості 5 голів. Досліджували вміст кишечника та готували зіскрібки зі слизової оболонки різних відділів кишечника (дванадцятипалої, порожньої, клубової, прямої і сліпих кишок) [3].

За результатами наших досліджень в дослідній групі курчат після застосування препарату встановлено поступове зниження інтенсивності еймеріозної інвазії з $73,3 \pm 7,85$ до $3 \pm 2,0$ екземплярів ооцист в полі зору мікроскопа. В контрольній групі спостерігали збільшення кількості ооцист з $82,45 \pm 9,6$ на початку дослідів до $271,3 \pm 21,6$ екземплярів у полі зору мікроскопа в кінці дослідів.

За результатами проведених досліджень ефективність обробки курчат засобом «Толкокцид» за умов спонтанної еймеріозної інвазії склала 95,9 %, що доводить високу кокцидіостатичну ефективність засобу.

При патолого-анатомічному дослідженні птиці контрольної групи, по всій довжині кишечника з боку серозних оболонок спостерігали значну кількість вогнищевих геморагічних інфільтратів, слизова оболонка була набрякла, вміст кишечника водянистий зі слизом, що відповідало підгострому перебігу захворювання. У птиці дослідної групи вказаних патолого-анатомічних змін кишечника не реєстрували, що вказувало на повне відновлення тканини кишечника після лікування птиці кокцидіостатиком.

Отже, ППК «Запорізький» Токмацького району Запорізької області є неблагополучним господарством щодо еймеріозу курей.

Толкокцид згубно діє на еймерій, про що свідчать результати нашої роботи. Для проведення обробки хворих на еймеріоз курчат рекомендовано застосовувати даний препарат з питною водою два дні підряд у дозі 7 мг толтразурила (ДР) на 1 кг маси тіла птиці (28 см^3 2,5 % розчину «Толкокцид» на 100 кг маси птиці), що еквівалентно 1 см^3 2,5 % розчину «Толкокцид» на 1 л питної води.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Маршалкіна Т.В. Еймеріоз курей, розробка імунізуючого препарату із *Eimeria tenella* (Railliet, Lucet, 1891) з прискореним циклом розвитку: дис. ... канд. вет. наук: 16.00.11. Київ, 2011. 127 с.
2. Біохімічні методи дослідження крові тварин: метод. рекомендації / В.І.Левченко та ін. Київ. 2004. 10 с.
3. Методи лабораторної діагностики еймеріозів. Ветеринарна медицина (ДСТУ 5079:2008). Київ: Держспоживстандарт України. 2009. 10 с.
4. Соловійова Л.М., Сонгаль І.О. Лікування курей за еймеріозу. Наук. праці Полтав. держ. аграр. акад. Серія: Вет. медицина. Вип. 5. Полтава, 2012. С. 70–73.

5. Соловйова Л.М., Шевченко С.М. Порівняльна ефективність лікарських засобів за еймеріозу курей. Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: зб. наук. праць ХДЗВА. Ветеринарні науки. Вип. 25. Ч. 2. Харків. 2012 р. С. 328–330.

УДК 619:616.993.6:636.7/8

БУДЗІНСЬКА А.А., магістрантка

Науковий керівник – **СОЛОВЙОВА Л.М.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПОШИРЕННЯ ТА ДІАГНОСТИКИ БАБЕЗІОЗУ СОБАК

На бабезіоз частіше хворіють чистопорідні собаки віком від 1 до 5 років. Більшою є екстенсивність та інтенсивність бабезіозної інвазії у весняний період року. У хворих на бабезіоз собак у крові відмічали збільшення кількості лейкоцитів, зменшення – еритроцитів та гемоглобіну.

Ключові слова: бабезіоз, бабезія, собаки, іксодові кліщі, протозоози, протипаразитарні препарати.

Найпростіші – одноклітинні тваринні організми, вперше їх так назвав Гольдфрусс у 1818 році, а в 1841 році К. Сієболд заснував тип Protozoa. В цей час виникали спустошливі епізоотії серед тварин, збудниками яких і були найпростіші. У 1888 році румунський лікар В. Бабеш вперше описав збудника бабезіозу (“кривавої сечі”). Через рік американські вчені Т. Сміт і Ф. Кільборн встановили причину й шляхи передачі так званої “техаської лихоманки” та ідентифікували збудника як *Piroplasma bigeminum*. У Росії піроплазмоз був описаний С.Н. Павлушковим у 1901 році та С.І. Драчинським у 1903 році [1, 2].

На початку ХХ ст. було вивчено й описано піроплазмоз (1903–1909). Тому засновником ветеринарної протозоології в Росії вважають професора В.Л. Якімова, який створив у Санкт-Петербурзі науковий центр з вивчення протозоозів. Учені центру здійснили численні експедиції в Туркменистан, Азербайджан, на Північний Кавказ, Далекий Схід для вивчення піроплазмідозів [3, 4].

За бабезіозу собаки можуть мати тяжкий перебіг, ускладнення та навіть загинути. Тому вивчення даного захворювання є актуальним.

Метою роботи було вивчити особливість поширення бабезіозу собак залежно від пори року та віку, методи діагностики та зміни показників крові хворих собак у ФОП “Vet-House” м. Київ.

Матеріалом для дослідження слугували хворі на бабезіоз собаки та кров від них. У роботі також використовували клінічний та лабораторний (крові) методи досліджень.

Відмічено, що за даними ФОП “Vet-House” м. Київ з березня кількість хворих собак збільшувалася і досягала максимуму у квітні (35 %) і травні (25 %). У липні та серпні захворювання собак на бабезіоз не реєстрували. Наступне зростання інвазованості собак бабезіями відмічали у вересні (10 %), жовтні (16